

SUOMEN LUONNON- SUOJELULIITTO PIRKANMAAN PIIRI

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.
Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs.
33200 TAMPERE
pirkanmaa@sll.fi
Y-tunnus: 0970023-0

<http://www.sll.fi/pirkanmaa>

<https://www.facebook.com/sllpirkanmaa>

<https://www.instagram.com/sllpirkanmaa/>

TOIMINTAKERTOMUS 2024

Vahvistettu yhdistyksen kevätkokouksessa 27.3.2025

Sisällys

1. Voittoja ja onnistumisia	3
2. Luonnonsuojelu.....	5
2.1 Metsät	5
2.1.1 Kansallispuistojen laajentamisen edistäminen.....	6
2.1.2 Kuntametsien suojelu	7
2.1.3 Uhanalaisten lajien ja niiden elinympäristöjen turvaaminen.....	8
2.1.4 Metsiensuojelun sidosryhmäyhteistyö	9
2.2 Suot.....	9
2.3 Perinnebiotoopit.....	10
2.4 Vesiensuojelu ja -hoito.....	10
2.5 Maa- ja kallioperä	11
2.6 Suurpetotoiminta ja pienpedot	12
3. Ympäristönsuojelu.....	13
3.1 Aluekehittäminen, kaavoitus ja liikennehankkeet	13
3.1.2 Valtatien parantaminen välillä Lempäälä-Pirkkala (Puskiaisten oikaisu)	14
3.2 Energian- ja vedentuotanto sekä energian siirto	14
3.3 Ilmastonmuutos	16
4. Hankkeet.....	16
5. Luottamushenkilöt ja tilintarkastajat.....	17
6. Henkilöstö ja toimisto	17
7. Tiedotus	18
8. Järjestötoiminta.....	19
8.1 Sääntömääräiset kokoukset ja yleisötilaisuudet	19
8.2 Paikallisyhdistysten tukeminen ja yhteistyö.....	20
8.3 Yhteistyö Luonnonsuojeluliiton kanssa	21
9. Talous	21
9.1 Luonnonsuojeluliiton avustukset	21
9.2 Varain- ja jäsenhankinta	22
9.3 Tulos	22
9.4 Tilit.....	22
9.5 Omaisuuden hoito ja vuokraustoiminta	23
10. Allekirjoitukset	23

1. Voittoja ja onnistumisia

Vuonna 2024 SLL:n Pirkanmaan piiri oli vahva alueellinen vaikuttaja toimialueensa luonnon- ja ympäristönsuojelun kysymyksissä. Vuoden aikana jätimme kaikkineen 22 erilaista lausuntoa, valitusta, mielipidettä, aloitetta ja vastinetta yhdessä tai yhteistyössä Pirkanmaan piirin 16 paikallisyhdistyksen kanssa. Suojelualoiteissa teimme laajaa verkostovaikuttamistyötä sidosryhmien kanssa. Lisäksi autoimme paikallisia asukkaita ja muita yhdistyksiä lähiluontonsa puolustamisessa ja suojelussa. Vuoden aikana järjestämiimme tilaisuuksiin osallistui noin 400 henkilöä.

Vuonna 2024 tuimme paikallisyhdistyksiä ja -toimijoita vaikuttamistyössä järjestämällä neljä Vaikuta vakuuttavasti -webinaaria. Pidettyjen webinaarien aiheita olivat vesilupa-asioihin vaikuttaminen, malminetsintä- ja kaivostoimintavaikuttaminen, maankäytön suunnittelu kunnissa ja kaavoitukseen vaikuttaminen sekä tuuli- ja aurinkovoimavaikuttaminen.

Merkittävin luonnonsuojeluvoitto saatiin huhtikuun alussa, kun korkein hallinto-oikeus lopulta päätti, ettei kansallisesti tunnettu Vehoniemen-Syrjänharju (Kangasala-Pälkäne) sovellu tekopohjaveden tuotantoon. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään Tavase Oy:n vesilupahakemukset Kangasalle ja Pälkäneelle. Näin palkittiin piirin ja Kangasalan sekä Pälkäneen paikallisyhdistysten yli 20 vuoden sinnikäs vaikuttamistyö – turha ja luontoa pahoin turmeleva tekopohjavesihanke Tavase kaatui ja kansallismaisemanakin tunnettu Vehoniemen-Syrjänharju säästyy tekopohjaveden tuotannolta.

Vuoden aikana annoimme viisi lausuntoa. Lausuimme Elonkirjo ja energia -vaihemaaakuntakaavan viranmaisehdotuksesta, Ylöjärven Patakorven tuulivoimahankkeesta, Ylöjärven Teivon-Mäkkylän osayleiskaavasta sekä Kangasalan Saarenmaan ja Ruutana–Tarastenjärvi (Tampere) -Asema osayleiskaavasta. Mielipiteen jätimme Virtain Tuuramäen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta yhdessä Virtain-Ruoveden paikallisyhdistyksen kanssa. Maaliskuussa toimitimme Ylöjärven kaupungin ympäristölautakunnalle muistutuksen ympäristölupahakemuksesta koskien biotalousterminaalia Ylöjärven, Nokian ja Hämeenkyrön alueella.

Vuonna 2024 Pirkanmaalla toimi useita aktiivisia kansanliikkeitä, joiden tavoitteena oli luonnonarvoiltaan merkittävien virkistysmetsien suojeleminen. Teimme verkostoyhteistyötä muun muassa Lem-Pi-metsä kansanliikkeen ja Suojellaan Kauppi-Niihama-kansanliikkeen kanssa. Kansanliikkeen ehdotuksesta jätimme toukokuussa Tampereen kaupungille suojelualoitteen Kauppi-Niihaman laajasta ja luontoarvoiltaan merkittävästä metsäalueesta. Lisäksi osallistuimme Hervantajärven luoteispuolen vanhaa metsää koskevaan suojelualoitteeseen ja Oriveden Varikon metsän suojelualoitteeseen. Lisäksi jätimme Tampereen kaupungille aloitteen lintuystävällisestä rakentamisesta yhdessä Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen kanssa.

Keväällä Tampereen kaupunki alkoi suunnitella laajoja kirjanpainajahakkuita Kauppi-Niihamassa. Kesäkuussa jätimme oikaisuvaatimuksen Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan päätöksestä, joka koski kirjanpainajan iskemien kuusten poistoa Atala-Linnainmaan alueelta. Jo tätä ennen toukokuussa jätimme huomautuksen Tampereen kaupungin rakennusvalvonnalle koskien Tampereen kaupungin hakemia maisematyölupia kirjanpainajatoukkien iskemien kuusien poistolle. Kirjanpainajahakkuut saivat runsaasti medianäkyvyyttä myös valtakunnallisesti.

Valitimme korkeimpaan hallinto-oikeuteen Suomen Maa ja Kivi Oy:n kiviainesten ottoluvasta Nokialla. Jatkoimme korkeimmassa hallinto-oikeudessa myös vaikuttamista Valkeakosken Hopeavuoren malminetsintälupiin erittäin uhanalaisen kirjopapurikon esiintymän pelastamiseksi.

Kamppailimme määrätietoisesti Lempäälän-Pirkkalan välisen laajan metsäalueen pelastamiseksi moottoritiesuunnitelmilta. Heinäkuussa jätimme muistutuksen Pirkanmaan ELY-keskukseen yleissuunnitelmasta koskien VT3:n perusparannusta (uusi moottoritie Lempäälän Puskiiaisista Pirkkalan Linnakallioon ja uusi maantie ns. "kakkoskehä" Sääksjärveltä Pirkkalan lentoasemalle). Joulukuussa valitimme Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen Lempäälän Sääksjärven osayleiskaavasta yhdessä Lempäälän ympäristönsuojeluyhdistyksen ja Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistyksen kanssa. Perusteellisen valituksen liitteineen laati Lem-Pi-metsä kansanliike yhteistyössä Luonnonsuojeluliiton oikeusneuvonnan kanssa.

Valitimme Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen Ylöjärven Nutturan ranta-asemakaavasta ja Sastamalan rikastamon kaivosalueen laajennusluvasta. Lisäksi toimitimme hallinto-oikeuteen vastineen Tukesin lausunnosta ja Dragon Mining Oy:n selityksestä koskien valitusta Sastamalan rikastamon kaivosalueen laajennusluvasta. Jätimme hallinto-oikeudelle myös vastineen Hämeen Kuljetuksen lisäselvitykseen ja Luonnontieteellisen keskusmuseon lausuntoon Vesilahden rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksestä koskien maa-aineslupaa kiinteistöllä Luikka.

Vaikutimme aktiivisesti suurpetoasioissa tekemällä laajaa sidosryhmäyhteistyötä viranomaisten ja muiden kansalaisjärjestöjen kanssa. Toukokuussa kaikki 22 Pohjois-Hämeen alueelle ilveksen kaatoon myönnettyä poikkeuslupaa odotetusti kumottiin Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa. Ilveksen metsästyksen poikkeuslupien perusteet olivat epäohdonmukaisia ja lainvastaisia verrattuna EU-tuomioistuimen ja korkeimman hallinto-oikeuden aiempiin linjauksiin. Jatkoimme myös vaikuttamistyötä Pinsiön-Matalusjoen jokihelmisimpukan- eli raakkukannan turvaamiseksi.

Jatkoimme Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen laajentamisen edistämistä Helmi-elinympäristöohjelman yhteistyöryhmässä. Lokakuussa lähetimme Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Helmi-yhteistyöryhmälle kannanoton: Pirkanmaan hiilinielujen romahdus ja luontokato edellyttävät Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välisen valtionmaan suojelua ja ennallistamista. Osallistuimme Luontoliiton Metsäryhmän Korpikäytävä-tapahtumaan Seitsemisen luontokeskuksessa.

Kesällä hoidimme maakunnallisesti arvokkaiksi inventoituja perinnebiotooppeja, Pyynerän niittyjä (Ylöjärvi) ja Kiimajärven ketoa (Sastamala), Pirkanmaan ELY-keskuksen tukemana. Hoidon toteuttamistapa olivat kaikille avoimet luonnonhoitoretket. Ketokeisari-hankkeessa hoidimme Lempäälässä Ronkion kallioketoa ja Mäyriän ketoa. Lempäälän kohteiden hoito toteutettiin Uudenmaan ELY-keskuksen Helmi-elinympäristöohjelmasta rahoittamassa Ketokeisari-hankkeessa. Soiden ennallistamista edistimme erityisesti Ylä-Satakunnassa.

Osallistuimme aktiivisesti maakuntamme kehittämiseen. Olimme mukana Pirkanmaan liiton vaihemaakuntakaavan Energia ja Elonkirjo -ohjausryhmässä ja Maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR). Osallistuimme Pirkanmaan Ilmastoakatemia ja Pirkanmaan Ilmastofoorumin tilaisuuksiin. Vaikutimme monin tavoin luonnon monimuotoisuuden edistämiseen Pirkanmaan ELY-keskuksen Helmi-elinympäristöohjelman yhteistyöryhmässä ja perinnebiotooppien hoidon yhteistyöryhmässä. Toimimme myös Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmässä ja Pirkanmaan Luontotoimijaverkostossa.

2. Luonnonsuojelu

Autoimme paikallisyhdistysten jäseniä ja kansalaisia luonnonsuojelussa. Edistimme luonnonsuojelua lukuisten sidosryhmien kanssa ja yhteistyöverkostoissa. Kehitimme osaamistamme osallistumalla webinaareihin ja koulutuksiin. Päivitimme myös YVA (ympäristövaikutusten arviointi) osaamistamme.

Teimme monipuolista yhteistyötä viranomaisten kanssa. Toukokuuisessa luontojärjestöpalaverissa ELY-keskuksessa piiriä edustivat piirihallituksen jäsen Tiina Malinen ja piirihallituksen varajäsen Belinda Paananen. Tapaamiseen osallistuivat myös Tampereen kasvitieteellinen yhdistys, Tampereen hyönteistutkijain seura ja Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys. Jatkoimme luonnonsuojeluun ja ennallistamiseen vaikuttamista Helmi-ohjelman alueellisessa yhteistyöryhmässä.

Olimme aktiivinen ympäristökasvatustoimija. Piirihallituksen jäsen Markku Välimaa osallistui aktiivisesti Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmän toimintaan. Lokakuussa Välimaa esitelmöi Pirkanmaalaiset luonnontuntijoiksi -webinaarissa Kangasalan paikallisyhdistyksen toteuttamista koulujen lähiluontokartoituksista ja -opastuksista. Ympäristökasvatusta teimme myös luonnonhoidon ohessa luonnonhoitorekillä.

Osallistuimme Tampereen luonnon monimuotoisuusohjelman (LUMO-ohjelma) päivitystyöhön. Piirihallituksen varajäsen Maria Lähdeniemi osallistui marraskuussa dialogitilaisuuteen, jossa käsiteltiin Tampereen luonnon monimuotoisuusohjelman päivittämisestä ja yhteistyötä asiantuntijayhdistysten kanssa. Vastasimme myös asiantuntijayhdistyksille suunnattuun kyselyyn, jolla selvitettiin yhdistysten näkemyksiä Tampereen luonnon monimuotoisuudesta ja LUMO-ohjelman toimenpiteistä.

Seurasimme Pirkanmaalle perustettujen luonnonsuojelualueiden määrää arkistoimalla uusien yksityisten luonnonsuojelualueiden perustamispäätökset.

2.1 Metsät

Vuonna 2024 Luonnonsuojeluliiton metsiensuojelutoiminta aktivoitui niin paikallistasolla kuin valtakunnallisesti. Kunnallisvaalien alla huomio keskittyi erityisesti yhteisten kuntametsiemme suojeluun.

Suomen luonnonsuojeluliitto ja Luontoliitto käynnistivät Koneen Säätiön rahoituksella Kotimetsän puolustajat -hankkeen. Hankkeen toimintaa ja tulevaa Kotimetsän puolustajat -koulutusta esiteltiin marraskuussa Pirkanmaan piirin syyskokousta edeltävässä yleisötilaisuudessa. Loppuvuodesta hanke kartoitti paikallisten toiveita, millaista tukea ja apua paikallistoimijat toivovat hankkeelta metsiensuojelussa. Loppuvuodesta autoimme hanketta käynnistämään luontokartoituksia Tampereen kaupungin omistamissa kuntametsissä.

Osallistuimme aktiivisesti myös muiden piirien tilaisuuksiin, kuten Uudenmaan piirin metsäkoulutukseen lokakuussa. Hyödynsimme vaikuttamistyössä kuntametsien suojeluun keskittyvää Metsäopasta sekä Luonnonsuojelija-lehden Metsäliitettä, jota tilasimme myös paikallisyhdistysten käyttöön.

Vuonna 2024 perustimme piirin oman metsätoimintaryhmän. Ryhmän sähköpostijakeluun kuului 14 henkilöä. Ryhmä kokoontui kesäkuussa Google Meetissä. Palaverissa käsiteltiin Kauppi-Niihaman ja Lem-Pi-metsän ajankohtaisia asioita sekä perehdyttiin metsienkäyttöilmoitusten seuraamiseen.

Jatkoimme Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen laajentamisen edistämistä verkostoyhteistyöllä Helmi-elinympäristöohjelman työryhmässä ja osallistamalla Luontoliiton Metsäryhmän järjestämään Korpikäytävä -yleisötilaisuuteen Seitsemisen luontokeskuksessa.

Helmikuussa jätimme suojeluesitys Metsähallitukselle Oriveden Varikon metsän suojelemiseksi yhdessä Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistyksen, Oriveden yhteiskoulun oppilaskunnan ja Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen kanssa. Varikon metsä on monipuolinen 80 hehtaarin metsäalue Oriveden keskustan länsipuolella. Alueella on mm. lehtipuuvaltaista metsää, lahopuuta, vanhan metsän kohteita, avosuota ja ojittamaton räme. Suositulta marjastus- ja sienestysalueelta on löytynyt myös uhanalaisia lajeja.

2.1.1 Kansallispuistojen laajentamisen edistäminen

Useita kertoja ympäristöministeriöön lähetetty aloitteemme Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen laajentamisesta ei ole toistaiseksi edennyt tällä hallituskaudella. Jatkoimme kuitenkin määrätietoisesti kansallispuistojen laajentamisen edistämistä Pirkanmaan Helmi-elinympäristöohjelman yhteistyöryhmässä, jossa valmisteltiin ELY-keskuksen johdolla Helmi-keskittymiä esitettäväksi valtakunnalliselle Helmi-elinympäristöohjelman seurantariryhmälle. Toimitimme uudistetun kansallispuistoaloitteemme myös Suomen luonnonsuojeluliitolle, joka valmisteli valtakunnallisesti kansallispuistoverkon täydennysesitystä.

Alueellisen Helmi-yhteistyöryhmän päämääränä on verkostoituminen, tiedonkulun parantaminen, yhteistyön lisääminen sekä mahdollisimman vaikuttavien toimien kohdennus ja keskittäminen. Yhteistyöryhmässä yhdistystä edusti järjestösihteeri, hankekoordinaattori Sari Hämäläinen varajäsenenään emeritusprofessori, kasvitieteilijä Heikki Toivonen. Paikallisyhdistysten toiveiden mukaisesti esitimme johdonmukaisesti yhteistyöryhmässä Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välistä metsämannerta yhdeksi Pirkanmaan Helmi-keskittymäksi. Alkuvuodesta toimitimme ELY-keskukselle Luonnonsuojeluyhdistyksiltä ja paikallisyhdistyksiltä saatuja tietoja kansallispuistojen välialueelta löytyneistä uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista. Lajitietojen pohjalta esitimme edelleen maaliskuun yhteistyöryhmän kokouksessa kansallispuistojen välialueen ottamista jatkotarkasteluun tavoitteenamme edistää alueen ennallistamisen suunnittelua Pirkanmaan ELY-keskuksen vetämänä. Toimme esille myös kansallispuistojen välialueen potentiaalinen metsäpeuran vasomisaluiden ennallistamiseen. Lisäksi ehdotimme huomion kiinnittämistä valtion maiden lisäksi myös alueella sijaitseviin yksityisten maanomistajien alueisiin.

Ryhmän enemmistön huomattavasta kannatuksesta ja demokraattisesta ryhmätyöskentelystä huolimatta ELY-keskus tiputti Seitsemisen ja Helvetinjärven välisen metsäalueen pois jatkotarkastelusta esittäessään valtakunnalliselle työryhmälle Pirkanmaan Helmi-elinympäristökeskittymiä. Lokakuussa lähetimme paikallisyhdistysten toiveesta Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Helmi elinympäristöohjelman yhteistyöryhmälle kannanoton: [Pirkanmaan hiilinielujen romahdus ja luontokato edellyttävät Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen välisen valtionmaan suojelua ja ennallistamista](#). Kannanotto jätettiin tilanteessa, jossa olimme jo aiemmin ehdottaneet useaan otteeseen Pirkanmaan ELY-keskukselle Seitsemisen ja Helvetinjärven välistä laajaa metsämannerta yhdeksi Pirkanmaan Helmi-elinympäristökeskittymäksi. Pyyntöä huolimatta emme saaneet kirjallista vastausta ehdotukseemme. Helmi-keskittymiksi Pirkanmaalla etenivät lopulta ”Tummaverkkoperhosten polut” -keskittymä (Tampere-Orivesi-Kangasala), Sata-Pirkan harjut

(Hämeenkyrö-Ikaalinen), Pohjois-Pirkanmaan suot (Virrat-Kihniö-Parkano) ja Vanajaveden seutu (Pirkanmaa-Häme). ELY-keskus julkaisi 3.6. Pirkanmaan Helmi-keskittymistä [tiedotteen](#).

Pyrkimys Pirkanmaan kansallispuistojen laajentamiseen aktivoi jälleen uutta vaikuttamistoimintaa. Luontoliiton Hämeen piirin metsäryhmä järjesti 31.8. Seitsemisen luontokeskuksessa Korpikäytävä - taide- ja vaikuttamistapahtuman. Tapahtuman moottorina toimi aloitteemme Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yhdistämisestä. Piirihallituksen jäsen Hannu Raittinen osallistui tapahtumaan asiantuntijana paneelikeskustelussa. Piiri avusti myös viestinnässä ja osallistui tapahtuman kustannuksiin noin 400 eurolla. Tapahtuma keräsi luontokeskukseen täyden salin kuulijoita. Ylöjärven Uutiset teki tapahtumasta jutun 2.9. ilmestyneeseen numeroonsa. Lisäksi Luontoliiton metsäryhmä teki luontokartoituksia Rasimäen ja Riuttaskorven avohakkuuleimikko suunnitelmilla. Riuttasilta hakkuusuunnitelman alueelta löytyi mm. silmälläpidettävää aarnisammalta. Luontoliitto toimitti maastoraportin käyttöömme.

2.1.2 Kuntametsien suojelu

Edistimme aktiivisesti kuntametsien suojelua muun muassa Lempäälässä ja Pirkkalassa (Lem-Pi-metsä) sekä Tampereella Kauppi-Niihamassa, Atalassa-Linnainmaalla ja Hervannassa. Teimme kuntametsien puolustamiseksi yhteistyötä Suojellaan Kauppi-Niihama kansanliikkeen ja Lem-Pi-metsä kansanliikkeen kanssa.

Helmikuussa selvittelimme alueen asukkaiden pyynnöstä myös Tampereen kaupungin puunkaatosuunnitelmia linnustoltaan arvokkaassa Rantaperkiön eteläosassa yhdessä Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen kanssa. Lisäksi selvittelimme Härmälän rantapuiston maisematyölupaa.

Kauppi-Niihaman virkistys- ja luonnonarvoiltaan merkittäviä arvometsiä uhkasivat kesällä laajat kirjanpainajahakkuut. Toukokuussa jätimme Tampereen kaupungin rakennusvalvonnalle huomautuksen koskien Tampereen kaupungin hakemia maisematyölupia kirjanpainajatoukkien iskemien kuusien poistolle. Toukokuun lopussa toimitimme Tampereen kaupungille [aloitteen](#) Kauppi-Niihaman arvokkaan metsäalueen suojelemiseksi yhdessä kahdeksan muun yhdistyksen ja kahden kansanliikkeen kanssa. Myös Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys liittyi myöhemmin kannattamaan aloitetta. Aamulehti uutisoi suojelualoitteesta kesäkuun alussa. Kaupunki vastasi juhannuksen jälkeen käsittelevänsä aloitteemme kuntalain mukaisena kuntalaisaloitteena. Aloitteen käsittelyyn osallistuisi kaupungilta henkilöitä yleiskaavoituksesta, liikuntatoimesta, kiinteistötoimesta (metsänhoito ja maanomistus), viheralueet ja hulevedet yksiköstä sekä ympäristönsuojeluyksiköstä. Samalla kaupunki vastasi luopuvansa Kauppi-Niihaman alueelle suunnitelluista kirjanpainajatuhon lieventämiseen tarkoitetuista metsänhoitotoimenpiteistä vuodelta 2024 keskittyen tutkimaan puustokuolemien tilannetta satelliittikuvin. Tilannekuvan pohjalta tarkennettaisiin Kauppi-Niihaman alueen suunnitelmia ja rakennusvalvontaan jätettyä maisematyölupahakemusta.

Kesäkuun lopussa jätimme Tampereen ympäristönsuojeluyhdistyksen kanssa yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaostolle oikaisuvaatimuksen Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan päätöksestä. Vaadimme jaostoa oikaisemaan Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan päätöksen, jossa rakennusvalvonta myönsi maisematyöluvan kaupungin kiinteistötoimelle kirjanpainajan iskemien kuusten poistoon Atala-Linnainmaan alueelle. Vaadimme jaostoa kumoamaan maisematyölupapäätöksen koillisimmalta luonnonsuojelullisesti arvokkaalta osa-alueelta. Suunniteltu hakkuukohde sijaitsee lähimmillään noin 150 metrin päässä Halimasjärven luonnonsuojelun alueen rajasta, ja myös näiden väliin jää luonnonsuojelullisesti arvokasta metsää. Esitimme, että kirjanpainajahakkuiden sijaan suunniteltu hakkuukohde sekä sen ja suojelun alueen väliin jäävä alue liitetään Halimasjärven luonnonsuojelun alueeseen.

Kirjanpainajahakkuiden peruuntuminen Kauppi-Niihamassa huomioitiin heinäkuun alussa medioissa laajasti: [Aamulehti](#): Pelätyn tuholaisen torjuntahakkuut on peruttu Tampereen Kauppi-Niihamassa. [YLE](#) ja [Maaseudun Tulevaisuus](#): Hakkuut kirjanpainajan torjumiseksi peruuntuivat valituksen vuoksi Tampereella – asiantuntija arvioi vaikutuksia. Myös Luonnonsuojelija-lehdessä Kauppi-Niihama sai palstatilaa.

Maastokaudella Suojellaan Kauppi-Niihama liikkeen aktiivit veivät Tampereen päättäjiä Kauppi-Niihamaan tutustumaan metsiin ja suojelualoitteeseen. Aamulehti uutisoi asiasta lokakuussa. Marraskuussa myös Helsingin Sanomat julkaisi artikkelin Kauppi-Niihaman kirjanpainajista.

Piirihallituksen varapuheenjohtaja Kristiina Kaila ja hallituksen varajäsen Tuulia Aho osallistuivat vuoden aikana aktiivisesti Puskiaisten oikaisua vastustavan Lem-Pi-metsä kansanliikkeen toimintaan. Huhtikuussa Puskiaisten moottoritiestä pidettiin infotilaisuus Sääksjärven koululla. Tilaisuudessa kerrottiin alueella 2023 tehdyistä luontoselvityksistä. Lempäälän paikallisyhdistys teki lausunnon Sääksjärven osayleiskaavasta. Lysin hallituksen jäsen Tuulia Aho informoi myös piirihallitusta tuoreista avohakkuista ja hakkuusuunnitelmista Lem-Pi-metsässä. Luontokartoittajaksi opiskeleva Anni Lassila teki koulutusopimuksella piirille liito-oravakartoitusta Lem-Pi-metsässä Perimmäisen alueella. Tämän lisäksi saimme käyttöömmä tuoreen Luontoliiton Metsäryhmän raportin Lempäälän seurakunnan metsien luontoarvoista. Seurakunnan metsistä löytyi kartoituksissa lukuisia uhanalaisia lajeja ja luontotyyppejä.

Joulukuussa jätimme Tampereen kaupungille aloitteen luonnonsuojelun alueen perustamiseksi Tampereen Hervantajärven luoteispuolella sijaitsevaan vanhaan metsään yhdessä Tampereen ympäristönsuojeluyhdistyksen, Luontoliiton Hämeen piirin, Tampereen Metsäryhmän ja Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistyksen kanssa. Aloitteen allekirjoittajien mukaan kohde tulisi suojella METSO-kriteerit täyttävänä lakisääteisenä luonnonsuojelun alueena. Alueella tavataan liito-oravan (VU) lisäksi mm. varpuspöllöä, pohjantikkaa, pyyttä ja kanahaukkaa. Alueen puusto on iältään pääosin 120–140-vuotiasta ja lisäksi alueelle on syntynyt paljon pystylahopuuta kirjanpainajien ansiosta.

2.1.3 Uhanalaisten lajien ja niiden elinympäristöjen turvaaminen

Tammikuussa Pirkanmaan ELY-keskus antoi lausuntonsa koskien piirin ja paikallisyhdistysten aloitetta Pinsiön vedenottamon vedenottoluvan tarkistamisesta ja ryhtymisestä muihin esitettyihin toimenpiteisiin. Lausunnossaan ELY totesi toimivaltaisen viranomaisen asiassa olevan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kieltäytyen tarkistamasta asiaa koskevia lupamääräyksiä tai antamasta uusia lupamääräyksiä. Tammikuussa YLE julkaisi aloitteen pohjalta Pinsiön-Matalusjoen raakkukannan tilaa käsittelevän artikkelin: [Uhanalainen raakku jäätyy jokeen, koska vettä on liian vähän: vesiyhtiö ei halua vähentää pumppaamista](#).

Syyskuussa Nokian paikallisyhdistys teki Tampereen kaupungille / Tampereen Vedelle aloitteen tiukasti suojellun, erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun suojelusta Tampereen kaupungin toiminnassa. Aloitteen allekirjoittivat piirin lisäksi myös Kyrön luonto ry ja Ylöjärven paikallisyhdistys. Aloitteessa pyysimme Tampereen kaupungin lopettavan pohjavedenoton Pinsiönlähteestä, jotta erittäin uhanalaisella raakulla ja purotaimenella on edellytykset elää ja lisääntyä Pinsiön-Matalusjoessa. Muistutimme samalla myös täydentävistä maa- ja metsätalouden toimista korostaen selkeimmän ja kriittisimmän minimitekijän raakun ja isäntälajin purotaimenen selviytymisessä olevan runsaan puhtaan ja viileän veden määrän. Tampereen kaupunginvaltuustossa tehtiin vedenottoluvan avaamisesta myös valtuustoaloite, jota kannatti enemmistö valtuutetuista.

Vesilahden Luikan louhoshankkeen ympäristöluvasta tehdyn valituksen käsittely hallinto-oikeudessa jatkui. Alueella on tehty mm. liito-orava, lepakko- ja viitasammakkohavaintoja. Toukokuussa toimitimme Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen vastineen, jossa totesimme luonnonsuojelulain mukaisen vireillepanon olevan edelleen välttämätön. Kesäkuussa hallinto-oikeus ilmoitti, ettei tutki hankealueen rauhoittamista koskevaa vaatimusta ja hylkää valituksen oikeudenkäyntikuluvaatimuksineen. Tuomioistuinmaksujen lisäksi hallinto-oikeus velvoitti yhteisvastuullisesti valittajat korvaamaan Hämeen Kuljetus Oy:n oikeudenkäyntikuluja yhteensä 1500 eurolla. Elokuussa Pirkanmaan ELY-keskus ilmoitti, ettei se tutki asiassa vireillä ollutta pakkokeinon vireillepanoa. Syyskuussa jätimme Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksen Pirkanmaan ELY-keskuksen 6.8.2024 tekemästä päätöksestä luonnonsuojelulain mukaisessa hallintopakkoasiassa.

Ylöjärvellä opastimme kansalaisia viitasammakon suojelussa Leppästentien asemakaavoituksessa unohdettujen luontoarvojen pelastamiseksi. Viitasammakko (*Rana arvalis*) kuuluu EU:n luontodirektiivin IV(a) mukaisiin eläinlajeihin, joiden yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Huhtikuussa kuulimme vaihteeksi hyviä uutisia Kangasalta, kun Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumosi Kangasalan valtuuston asemakaavapäätöksen lainvastaisena. Kangasalan Pitkäjärven rantaan suunnitellut pientalot vaarantaisivat liito-oravan elinolot. YLE uutisoi asiasta [10.4.2024](#).

2.1.4 Metsiensuojelun sidosryhmäyhteistyö

Metsiensuojelun edistämistä jatkoimme myös tekemällä sidosryhmäyhteistyötä metsäsektorin kanssa.

Pirkanmaan metsäneuvoston toimikausi on 15.5.2023-14.5.2027. Maakunnallisessa metsäneuvostossa piiriä edusti hallituksen jäsen Hannu Raittinen. Varajäsenenä toimi Arja Pihlaja. Alueellisen metsäohjelman AMO:n Environment (Ympäristöryhmässä) piiriä edusti yhdistyksen puheenjohtaja Antti Virnes.

Metsäkeskus on laatinut Pirkanmaan alueellisen metsäohjelman vuosille 2021–2025. Vuonna 2024 käynnistyi uuden metsäohjelman valmistelu. Metsäkeskuksen kumppanuustapaamiseen ei syksyllä 2024 ehditty, mutta sidosryhmäyhteistyö Metsäkeskuksen kanssa jatkui yhteisten tavoitteiden edistämisellä Helmi-elinympäristöohjelman yhteistyöryhmässä. Lisäksi olimme mukana Metsäkeskuksen Vauhtia talousmetsien luonnonhoitoon -hankkeen ohjausryhmän tiedotuksessa.

Sirkka Pyhälä Lempäälästä osallistui helmikuussa Kohti monimuotoisempia metsiä -tilaisuuteen, jossa aiheena on monimuotoisuuden edistäminen osana metsien talouskäyttöä. Tilaisuuden järjestivät Metsäteollisuus ry. ja Sahateollisuus ry.

2.2 Suot

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (Just Transition Fund, JTF) on rahoitusväline, jonka tarkoituksena on tukea alueita, joille ilmastoneutraaliuteen siirtyminen aiheuttaa vakavia sosioekonomisia haasteita. Pirkanmaan piirin toimialueella JTF-rahoitus keskittyy Parkanoon, Kihniöön ja Virroille. Pirkanmaan JTF-siirtymäsuunnitelmatyöskentelyssä Pirkanmaan piiriä on edustanut piirihallituksen jäsen, Ylä-Satakunnan yhdistyksen puheenjohtaja Arja Pihlaja. Vuonna 2024 Pihlaja osallistui etäyhteydellä myös Pirkanmaan ja Satakunnan turvepeltojen käytön tulevaisuutta käsitteleviin työpajoihin.

Vuonna 2024 käynnistyi Keski-Suomen ELY-keskuksen koordinoima JTF-rahoitteinen NEVALA - Turvetuotantoalueiden ennallistamisen selvitystä ja neuvontaa Keski-Suomen, Satakunnan ja Pirkanmaan maakunnissa -hanke. Hankkeelle perustettiin ohjausryhmän lisäksi maakunnalliset seurantaryhmät. Pirkanmaan piirin edustajana seurantaryhmässä toimi Arja Pihlaja. Lisäksi Ylä-Satakunnan paikallisyhdistyksen piti työtapaamisen Nevala-hankkeen kanssa.

Soiden ennallistaminen eteni vuonna 2024 Ylä-Satakunnassa JTF-rahoituksella muun muassa Kihniön Pirttinevan osalta.

2.3 Perinnebiotoopit

Pirkanmaan ELY-keskuksen perinnebiotooppien hoidon alueellisessa yhteistyöryhmässä piiriä edusti piirihallituksen varajäsen Tuulia Aho (varalla järjestösihteeri, hankekoordinaattori Sari Hämäläinen).

Vuonna 2024 hoidimme maakunnallisesti arvokkaiksi inventoituja perinnebiotooppeja, Pyynerän niityt (Ylöjärvi) ja Kiimajärven keto (Sastamala) Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa tehdyllä toimeksiantosopimuksella. Lisäksi hoidimme Lempäälässä paikallisesti arvokkaiksi inventoituja perinnebiotooppeja, Ronkion kallioketoa ja Mäyriän ketoa Uudenmaan ELY-keskuksen Helmi-elinympäristöohjelmasta myöntämällä avustuksella. Kaikilla näillä kohteilla on tehty hiljattain päivitysinventoinnit. Pyynerän niityt ja Kiimajärven keto on päivitysinventoitu Pirkanmaan ELY-keskuksen toimesta. Mäyriän kedon ja Ronkion kedon inventoinnit toteutti Lempäälän kunta.

Pyynerän niityjä hoidettiin luonnonhoitoretkillä 10.8. ja 20.8. Kiimajärven kedon luonnonhoitoretki järjestettiin 24.8. Molemmilla maakunnallisesti arvokkailla perinnebiotoopeilla suoritettiin toimeksiantosopimuksen mukaisesti ennen hoitoa myös uhanalaisten kasvien seuranta. Valmis työ raportoitiin ELY-keskukselle hoitopäiväkirjoilla ja seurattavan lajiston osalta uhanalaisten lajien maastolomakkeilla sijaintitietoineen. Piirin pitkäjänteisen hoidon avulla uhanalaiset kasvit ovat molemmilla kohteilla lisääntynyt. Maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden lisäksi piiri hoiti myös kahta paikallisesti arvokasta perinnebiotooppia Lempäälässä. Kohteet olivat Ronkion kallioketo ja Mäyriän keto. Rahoitus kohteiden hoitoon saatiin Helmi-elinympäristöohjelmasta. Kohteille järjestettiin kesällä 2024 yhteensä neljä luonnonhoitoretkeä.

Perinnebiotoopeilla hoitotoimiin kuului muun muassa viikateniittoa, haravoimista, puun taimien karsintaa, haittakasvien torjuntaa sekä käsin kitkemistä.

Piirin Kotouttavaa luonnonhoitoa Pirkanmaalla (Kolu) ja Ketoneilikka-hankkeessa aiemmin hoidetulle Kolhon Aholanmäelle löydettiin uusi hoitajataho. Suomen luonnonsuojeluliiton Mäntän seudun yhdistys järjesti Kolhon kedolla talkoot Pirkanmaan ELY-keskuksen avustuksella. Aholanmäen keto on hiljattain päivitysinventoitu paikallisesti arvokas perinnebiotooppi, jossa kasvaa mm. silmälläpidettävää ketoneilikkaa ja ketonoidanlukkoa. Säännöllisen hoidon avulla kohteen silmälläpidettävä kasvilajisto on runsastunut ja haitallinen vieraslaji komealupiini vähentynyt.

Perinteistä Seitsemisen talkooleiriä ei järjestetty Metsähallituksen luontopalveluiden resurssien vähäisyyden takia.

2.4 Vesiensuojelu ja -hoito

Helmikuussa järjestimme ensimmäisen Vaikuta vakuuttavasti -webinaarin, jonka aiheena olivat erityisesti vesiluvat. Vesilupa tarvitaan moniin ympäristöä muokkaaviin hankkeisiin.

Tapausesimerkkinä webinaarissa käsiteltiin kalatalousvelvoitteiden muuttamista. Vesiluvista ja vesilaista alusti SLL:n ympäristöoikeuden asiantuntija Hannes Koljonen. Myös maaliskuun Vaikuta vakuuttavasti -webinaarissa sivuttiin vesilakia, kun YTT Jorma Mäntylä kertoi paikallisyhdistysten ja piirin vaikuttamistyöstä Tavase-tekopohjavesihankkeen pysäyttämiseksi.

Pirkanmaalle on tehty vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022–2027. Olemme osallistuneet aktiivisesti vesiensuojelun sidosryhmätyöskentelyyn. Pirkanmaan ELY-keskuksen vesienhoidon yhteistyöryhmässä (2024–2029) piiriä edustaa Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistyksen puheenjohtaja Arja Pihlaja. Pirkanmaan pilottilueeksi turvemaavaltaisen valuma-alueensa vuoksi valittu Kovesjoen vesistöalueen kunnostuksista toimitettiin raportti piirille.

Helmikuussa Pohjois-Savon ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset antoivat vastauksen järjestöjen aloitteeseen Kokemäenjoen kalatalousvelvoitteen muuttamiseksi ja kalojen luontaisen elinkierron turvaamiseksi. Aloite koski Kokemäenjoen, Melon ja Tammerkosken voimalaitoksia. Vastauksessaan ELY piti vaelluskalojen liikkumismahdollisuuksien turvaamista ja Kokemäenjoen säännöstelykäytäntöjen kehittämistä kannatettavana, mutta korosti vaellusyhteyden aikaansaamisen edellyttävän lisäselvityksiä. Lisäksi viranomaisen vastasi Kokemäenjoen säännöstelyyn liittyvän asioita, jotka eivät kuulu kalatalousviranomaisen toimivaltaan. Aloitteen tekijänä toimi Kokemäenjoen reitin kunnostusyhdistys ry. Aloitteen allekirjoittivat Luontoliitto ry, Pelastetaan vaelluskalat ry, Suomen Luonnonsuojeluliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry, Villilohi ry, Virtavesien hoitoyhdistys VIRHO ry ja WWF Suomi.

2.5 Maa- ja kallioperä

Malminetsintä- ja kaivosasiat työllistivät piiriä edellisvuosien tapaan. Asiantuntija-apua vaikuttamistyöhön saatiin valtakunnallisista vaikuttamisjärjestöistä, Kansalaisten Kaivosvaltuuskunnasta ja Vesiluonnon puolesta ry:stä.

Korkein hallinto-oikeus antoi tammikuussa päätöksensä valituksestamme koskien Sastamalan Vammalan rikastamon ympäristölupaa. Päätöksellään KHO muutti rikastamon ympäristöluparatkaisua ja lupamääräyksiä 1, 22 ja 26. Helmikuussa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) antoi Dragon Mining Oy:lle kaivoslupapäätöksen Sastamalan rikastamon kaivospiirin laajentamista sekä kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamista. [Valitimme](#) maaliskuussa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen Sastamalan rikastamon kaivosalueen laajennusluvasta yhdessä Sastamalan ympäristöyhdistyksen, Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta – MiningWatch Finland ry:n ja Vesiluonnon puolesta ry:n kanssa. Marraskuussa jätimme hallinto-oikeudelle erityisasiantuntija Jari Natusen kirjoittaman vastineen Tukesin lausunnosta ja Dragon Mining Oy:n selityksestä koskien Sastamalan rikastamo.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) myönsi lokakuussa 2020 Valkeakoskella Sotkamo Silver Oy:lle malminetsintäluvan lupatunnuksella ML2016:0011 (Hopeavuori 4). Vuonna 2023 jätimme malminetsintäluvista valituslupahakemuksen ja valituksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen yhdessä Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry:n, Vesiluonnon puolesta ry:n, Akaan ympäristöyhdistyksen ja Suomen luonnonsuojeluliiton Valkeakosken yhdistyksen kanssa. Asiassa keskeistä oli erittäin uhanalaisen perhosen (EN), kirjopapurikon, elinympäristön vaarantuminen. Helmikuussa toimitimme korkeimpaan hallinto-oikeuteen erityisasiantuntija Jari Natusen kirjoittaman täydennyksen/vastineen koskien malminetsintälupaa, Hopeavuori 4. Täydennyksessä kommentoimme Tukesin väitteitä kairauksen, sen kemikaalien ja jätteiden haitattomuudesta.

Valkeakosken Hopeavuoren malminetsintälupien käsittely tuomioistuimessa päättyi, kun korkein hallinto-oikeus antoi elokuussa ennakkopäätöksensä. KHO hylkäsi valituslupahakemuksen toisen Hopeavuoren malminetsintäluvan osalta, mutta tutki Hopeavuori 4:n valitusluvan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman osalta. KHO ei kuitenkaan muuttanut hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta. YLE uutisoi aiheesta 15.8. seuraavasti: [Tukes myönsi malminetsintäluvan virheellisesti – kairausjäte olisi pitänyt huomioida hakemuksessa](#). Virheestä huolimatta KHO ei kumonnut Tukesin päätöstä vaan perusteli ratkaisuaan sillä, ettei kairausreikien lähellä ollut erityisesti suojeltavia kohteita eivätkä reiät olleet pohjavesialueella.

Joulukuussa jätimme valituslupahakemuksen ja valituksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen Suomen Maa ja Kivi Oy:n kiviainesten ottoluvasta Nokialla yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistyksen, Kyrön luonto ry:n ja Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistyksen kanssa. Vaadimme KHO:ta kumoamaan hallinto-oikeuden hylkävään päätöksen Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksestä jättämäämme muutoksenhakuun. Pyysimme korkeimmalta hallinto-oikeudelta ennakkoratkaisua varovaisuusperiaatteen noudattamiseen Euroopan Unionin luontodirektiivin tiukasti suojellun ja erittäin uhanalaisen (EN) jokihelmisimpukan (raakun) elinympäristön säilymiseksi. Vaadimme hankkeesta luopumista varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Toukokuussa Vaasan hallinto-oikeus antoi päätöksensä Tampereen Kintulammin aluetta koskevista NCC Industry Oy:n, Peab Industri Oy:n ja Rudus Oy:n louhimoista, joista olimme aikoinaan tehneet valitukset yhdessä Tampereen paikallisyhdistyksen kanssa. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen muutti NCC Industry Oy:n, Peab Industri Oy:n ja Rudus Oy:n ympäristölupapäätöksiä.

2.6 Suurpetotoiminta ja pienpedot

Jatkoimme aktiivista vaikuttamista toimialueemme suurpetojen suojelemiseksi laajan verkostoyhteistyön avulla. Perehdytimme myös uusia toimijoita suurpetoasioissa parantamalla yhdistyksen sisäistä tiedonkulkua. Piirin suurpetokoordinaattori Marjaana Laaksonen vaikutti aktiivisesti toimialueemme suurpetojen suojeluun seuraten myös valtakunnallista tilannetta. Laaksonen auttoi lukuisia kansalaisia suur- ja pienpetojen suojelussa. Suurpetojen ohella pelastui ainakin yksi näätäperhe. Laaksonen vaikutti suurpetojen suojeluun pitämällä yhteyttä Riistakeskuksiin, maa- ja metsätalousministeriöön, Poliisiin, maaseutuasiamiehiin, Luonnonvarakeskukseen ja petoyhdyshenkilöihin. Lisäksi hän toimitti Pirkanmaan piirin hallitukselle ajankohtaista tietoa Pirkanmaan ja koko valtakunnan suurpetotilanteesta.

Viime vuosina susikanta on kasvanut enimmäkseen Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. Pirkanmaan rajalla Punkalaitumella järjestettiin toukokuussa Suomen riistakeskuksen sidosryhmätilaisuus seudun susitilanteesta. Tilaisuudessa päätettiin Punkalaitumen seudulle (susireviirit Rekijoki, Punkalaidun ja Humpmila) perustettavan uusi reviiryhteistyöryhmä, johon alueen sidosryhmiltä pyydettiin jäsenesityksiä. Ryhmän nimeksi tuli Taikayön reviiryhteistyöryhmä. Piirihallitus valitsi ryhmän varsinaiseksi jäseneksi Marjaana Laaksosen. Media uutisoi Taikayön reviiryhteistyöryhmästä seuraavasti: 29.11. [Tyrvään Sanomat](#), 22.11. [Alueviesti](#).

Suurpetokoordinaattori Laaksonen osallistui vuoden aikana seuraaviin tilaisuuksiin:

11.1., 8.2., 14.3., 11.4. Laumanvartijawebinaarit

6.1., 17.1., 7.2. Pirkanmaan piirin hallituksen työkokoukset

26.1. SusiLIFE-hankkeen webinaari

16.2. Pirkanmaan piirin edustajana Luontokuva-iltapäivässä Kuhmoisissa. Järj. SLL:n Jämsän Seutu.

19.3. Suomen Riistakeskus Satakunnan sidosryhmäkokous

- 20.3. Suomen Riistakeskus Pohjois-Hämeen sidosryhmäkokous
- 29.5. Punkalaitumen reiviiryhteistyöryhmän kokous Punkalaitumella.
- 24.9. Ilveskeskustelu Ruoveden lukiolaisille Pihlapirtillä. Runsasta keskustelua, myös susiasioista.
- 2.10. Susi LIFE-hankkeen seminaari
- 31.10. Punkalaitumen reiviiryöryhmäkokous Punkalaitumella.
- 23–24.11. SLL valtuuston kokouksessa puhevaltaisena kuunteluoppilaana.
- 2.12. Susi LIFE -hanke: suurpetoja koskevaa lainsäädäntöä käsittelevä webinaari
- 12.12. Taikayön reiviiryöryhmän Teams-kokous.

Elokuussa Marjaana Laaksonen toimitti Pohjois-Hämeen riistaneuvostolle kirjallisen kysymyksen metsästyslain vastaisesta toiminnasta. Kysymys johti asian tarkkailemiseksi metsästyksenvalvonnassa.

Toukokuussa kaikki 22 Pohjois-Hämeen alueelle ilveksen kaatoon myönnettyä poikkeuslupaa kumottiin odotetusti Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa. Ilveksen metsästyksen poikkeuslupien perusteet olivat epä johdonmukaisia ja lainvastaisia verrattuna EU-tuomioistuimen ja korkeimman hallinto-oikeuden aiempiin linjauksiin. Tiedotimme asiasta seuraavasti:

30.5. [Tiedote: Voitto ilveksille – hallinto-oikeus kumosi tappoluvat Pirkanmaallakin](#). Tämän jälkeen uutisseurantaa asiasta tehnyt YLE tiedotti seuraavasti: [Hallinto-oikeus kumosi ilveksen kaatoluvat myös Pohjois-Hämeessä](#).

Vuoden aikana puolustimme rauhoitettuja ilveksiä medioissa laajemminkin. Piirihallituksen jäsen Kaarina Davis kirjoitti ilvesten suojelusta mielipidekirjoituksia, jotka julkaistiin seuraavasti:

7.8. [Aamulehti](#) ja [Nokian Uutiset](#) ja 7.10. [Aamulehti](#).

3. Ympäristönsuojelu

3.1 Aluekehittäminen, kaavoitus ja liikennehankkeet

Seurasimme kaavoitus- ja tiehankkeita ottaen kantaa hankkeisiin, joilla oli paikallistasoa laajempaa merkitystä. Kannanotoissa kiinnitimme huomiota erityisesti ekologisten yhteyksien ja luonnonarvoiltaan tärkeiden virkistysalueiden säilymiseen. Osallistuimme maakunnan kehittämistyöhön Pirkanmaan liiton maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR), jossa asiantuntijajäsenenä toimi Hannu Raittinen piirihallituksesta.

Koko maakunnan näkökulmasta tärkein lausuttavista kaavahankkeista oli Elonkirjo ja energia -vaihemaakuntakaava, joka eteni keväällä viranomaisehdotukseen. Jätimme 3.5. Pirkanmaan liitolle lausunnon vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksesta. Valmistelimme lausuntoa yhteistyössä paikallisyhdistysten kanssa. Tämän lisäksi ainakin Ylä-Satakunnan, Virtain-Ruoveden, Ikaalisten ja Kangasalan yhdistykset jättivät myös omat muistutukset Pirkanmaan vaihemaakuntakaavasta. Vaihemaakuntakaavan Energia ja Elonkirjo -ohjausryhmän kokouksissa piiriä edusti Hannu Raittinen, varajäsenenä toimi Arja Pihlaja. Ryhmä kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Joulukuussa 2023 Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumosi Kangasalan Saarenmaan osayleiskaavan kaavaprosessiin liittyvän virheen takia. Kangasalan kaupunki ryhtyi kuitenkin laatimaan vuonna 2024 uudelleen kiisteltä osayleiskaavaa. Järjestösihteeri lähetti Kilta-jäsenrekisterin kautta kesäkuussa Kangasalan yhdistyksen jäsenille sähköpostia asiasta ja yleisötilaisuudesta koskien Maantien 309 rakentamista välillä Rusko - Saarenmaa, tiesuunnitelma, Tampere ja Kangasala. Yleisötilaisuuteen

13.6. Liuksialan koululla osallistui joukko Kangasalan luonto ry:n jäseniä. Elokuussa osallistuimme myös Kangasalan luonto ry:n laatimaan [lausuntoon](#) Saarenmaan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Tammikuussa lausuiimme Kangasalan-Tampereen Ruutana-Tarastenjärvi-Asema- osayleiskaavasta (yleiskaava 26.) yhdessä Kangasalan luonto ry:n kanssa. Lausunrossamme totesimme, ettemme pidä yhtäkään tarjotusta kolmesta kehityskuvavaihtoehdosta ekologisesti kestäväenä, ja kaavahankkeen jatkamisen edellyttävän tarkempia luontoselvityksiä.

Helmikuussa jätimme Ylöjärven kaupunginhallitukselle lausunnon Teivon-Mäkkylän osayleiskaavaehdotuksesta yhdessä Ylöjärven yhdistyksen kanssa. Lausunrossamme kiinnitimme huomiota erityisesti kolmeen ympäristön kannalta keskeiseen näkökulmaan: valtakunnallisiin maisema-alueisiin, maakunnallisiin kulttuurimaisemiin ja seudulliseen joukkoliikenteeseen.

Helmikuussa toimitimme yhdessä Ylöjärven paikallisyhdistyksen kanssa valituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen koskien Ylöjärven kaupunginvaltuuston päätöstä 5.2.2024 Nutturan ranta- asemakaavasta. Alueella on vahvistetun maakuntakaavan virkistysaluevaraus, joka lain mukaan ohjaa ranta- asemakaavaa. Maakuntakaavassa ranta- asemakaava-alue on sekä Tampereen kaupunkiseudun että Ylöjärven kaupungin kannalta merkittävää laajaa retkeily- ja virkistysaluekokonaisuutta. Valituksessa totesimme Ylöjärven kaupunginvaltuuston päätöksen olevan maankäyttö- ja rakennuslain vastainen. Ranta- asemakaava-alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Ranta- asemakaava on lain vastainen, kun siinä ei ole otettu huomioon maakuntakaavan ohjaavaa vaikutusta.

Otimme myös medioissa kantaa suurten tiehankkeiden suunnittelemisen ja rakentamisen mielekkyyteen. Piirihallituksen jäsenen Kaarina Davisin mielipidekirjoitus julkaistiin kesäkuun alussa [Aamulehdessä](#). Kirjoituksessaan Davis kysyi, ”Miten voi olla rahaa uuden ohitustien rakentamiseen, kun vanhojakaan ei ole varaa kunnostaa.” Kirjoituksessa käsiteltiin erityisesti kolmostien uutta linjausta Ylöjärven Elovainion-Metsäkylän lähellä.

3.1.2 Valtatien parantaminen välillä Lempäälä-Pirkkala (Puskiaisten oikaisu)

Piirihallituksen varapuheenjohtaja Kristiina Kaila ja hallituksen varajäsen Tuulia Aho osallistuivat vuoden aikana aktiivisesti Puskiaisten oikaisua vastustavan Lem-Pi-metsä kansanliikkeen toimintaan. Heinäkuussa jätimme muistutuksen Pirkanmaan ELY-keskukseen yleissuunnitelmasta koskien VT3:n perusparannusta (uusi moottoritie Lempäälän Puskiaisista Pirkkalan Linnakallioon ja uusi maantie ns. ”kakkoskehä” Säöksjärveltä Pirkkalan lentoasemalle). Muistutuksessa yhdyimme Lempi-metsä kansanliikkeen laajan muistutuksen perusteisiin katsoen, että perusteiltaan lähes 10 vuotta vanha maakuntakaava on Puskiaisten moottoritievarauksen ja koko laajan arvokkaan Lempi-metsäalueen säilyttämistarpeen osalta vanhentunut. Se on myös vanhentunut sekä ilmastonmuutoksen että luontokadon torjunnan suhteen nykyisten kansallisten ja kansainvälisten tavoitteiden ja sopimusten osalta. Näkemyksemme mukaan yleissuunnitelmaa ei voi tehdä nykyisen vanhentuneen maakuntakaavan pohjalta, vaan yleissuunnitelma tulee keskeyttää, sillä tehdyn YVA-lainmukaisen selvityksen tulosten avoimen tarkastelun estää maantielain ehdoton edellytys.

3.2 Energian- ja vedentuotanto sekä energian siirto

Piiri vaikutti vuoden aikana energian- ja vedentuotantoa koskeviin suunnitelmiin. Vaikutimme suunnitelmiin korostaen, että uusiutuvan energiantuotannon on oltava myös ekologisesti kestävää.

Hankkeet tulee suunnitella huolella. Uusiutuvan energian tuotanto ei saa aiheuttaa erityistä luonnon monimuotoisuuden vähenemistä.

Vuoden merkittävin luonnonsuojeluvoitto saatiin huhtikuun alussa, kun myös korkein hallinto-oikeus lopulta päätöksellään totesi, ettei kansallisesti tunnettu Vehoniemen-Syrjänharju (Kangasala-Pälkäne) sovellu tekopohjaveden tuotantoon. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään Tavase Oy:n vesilupahakemukset Kangasalle ja Pälkäneelle. Näin palkittiin Pirkanmaan piirin ja Kangasalan sekä Pälkäneen paikallisyhdistysten yli 20 vuoden sinnikkyys – turha ja luontoa pahoin turmeleva tekopohjavesihanke Tavase kaatui ja kansallismaisemanakin tunnettu Vehoniemen-Syrjänharju säästyy tekopohjaveden tuotannolta. Julkaisimme voitosta [tiedotteen](#) yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa. Tiedotteen jälkeen YLE haastatteli Kangasalan luonto ry:n vapaaehtoisia maastossa ja julkaisi 9.4. [artikkelin](#): ”Sinnikäs aktivismi kaatoi 20 vuotta suunnitellun tekopohjavesihankkeen”

Maaliskuussa jätimme Nokian ja Ylöjärven paikallisyhdistysten sekä Kyrön luonto ry:n kanssa Ylöjärven kaupungin ympäristölautakunnalle muistutuksen ympäristölupahakemuksesta koskien Pinsiön biotalousterminaalia. Suunnitellun hankealueen kiinteistö sijaitsee Ylöjärven kunnan puolella ja hankkeen valuma-alue ulottuu Nokian, Hämeenkyrön ja Ylöjärven kuntien alueille.

Tuulivoimahankkeet työllistivät piiriä ja paikallisyhdistyksiä jälleen muun muassa Parkanossa, Virtain-Ruoveden alueella, Ikaalisissa, Sastamalassa sekä Kangasalan ja Pälkäneen alueella. Vuoden aikana piirille saapui kutsuja lukuisia tuulivoimahankkeita koskeviin esittely-seurantaryhmätilaisuuksiin ja tarjoutui mahdollisuuksia jättää huomattavasti enemmän mielipiteitä kuin mihin oli realistisesti mahdollisuuksia. Vaikutimme tuulivoimahankkeisiin osallistumalla paikallisyhdistysten lausuntoihin, mielipiteisiin ja muistutuksiin. Lisäksi autoimme paikallisyhdistyksiä tiedottamalla huonosti suunniteltujen tuulivoimahankkeiden aiheuttamasta luontokadosta. Vuoden aikana piiri vaikutti yhdessä paikallisyhdistysten kanssa seuraaviin tuulivoimahankkeisiin:

26.8. Virrat. Mielipide Tuuramäen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta yhdessä Virtain-Ruoveden luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa.

12.12. Lausunto Ylöjärven kaupungille (oas) ja Pirkanmaan ELY-keskukselle (YVA-ohjelma) Patakorven tuulivoimahankkeen yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (oas) sekä YVA-ohjelmasta.

Lisäksi tuimme paikallisyhdistyksiä tuulivoimahankkeisiin liittyvässä tiedotuksessa, kampanjoissa, mielipiteissä ja lausunnoissa.

Syyskuussa osallistuimme Eurowind Energy Oy – Sastamalan Kärmevallion tuulivoimahankkeen 2. seurantaryhmäkokoukseen. Loppuvuodesta saimme lisää hankealuetta koskevaa luonto- ja ympäristötietoa Sastamalan ympäristöyhdistykseltä. Olimme yhteyksissä viranomaisiin ja aloimme valmistella lausuntoa Kärmevallion tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta ja osayleiskaavasta.

Paikallisyhdistyksissä seurattiin vuoden aikana muun muassa seuraavia tuulivoimahankkeita: Haitinkangas, Kangaslammi, Ajoksenkangas, Konikallio, Vermassalo, Lylyharju, Mäntykangas ja Laipanmaa. Myös piirille toimitettiin luontotietoa osasta näistä hankkeista.

Seurasimme Luonnonsuojeluliiton tuulivoimalinjauksia ja tiedotimme niistä. Tuulivoiman lisäksi myös aurinkovoimahankkeiden suunnittelu eteni Pirkanmaalla. Piirihallituksen jäsen Arja Pihlaja osallistui maaliskuussa ELY-keskuksen Aurinkovoimat – Kaavoitus, luvat ja YVA- webinaariin.

Elokuussa Fingrid [tiedotti](#) valinneensa reitin voimajohtolle Kristiinankaupungista Nokialle.

3.3 Ilmastonmuutos

Pirkanmaan Ilmastofoorumissa kokoontuvat ELY-keskuksen, Pirkanmaan liiton, kaupunkiseudun ja Hinku-kuntien edustajat. Mukana on myös edustajia asiantuntijaryhmistä. Pirkanmaan piiri foorumissa edusti Arja Pihlaja. Pihlaja oli mukana myös Hiilineutraali Pirkanmaa 2030 -tiekartan yhteistyöryhmässä. Ilmastotyössä keskeisiksi teemoiksi nousivat metsäkato, maankäyttösektorin päästöt ja hiilinielujen riittämättömyys kompensoida muun maankäytön päästöjä.

Arja Pihlaja osallistui vuoden aikana muun muassa seuraaviin tilaisuuksiin:

19.3. Ikkuna-työkalu ja ELY-ilmastotiekarttatyö osana alueellista ilmastotyötä

19.6. Ilmastotiekartan työryhmän kokous: Kohti hiilineutraalia Pirkanmaata 2030

24.9. Ilmastotyön tulevaisuus Pirkanmaalla - Miltä ilmastotyö näyttää murroksessa?

3.12. Pirkanmaan Ilmastoakatemia: Päästökuilu & hiilinielut Pirkanmaalla

Arja Pihlaja esitteli piirihallitukselle yhteistyöryhmän loppuraportin keskeiset sisällöt ja kertoi ELY-keskuksen vetämästä kuntanieluhankkeesta. Piirihallitus keskusteli kokouksissaan erityisesti Pirkanmaan hiilinieluista. Hiilinielujen romahtaminen vaikeuttaa ilmastotavoitteisiin pääsemistä myös Pirkanmaalla. Päästövähennyspolkua ohjaavat tällä hetkellä energia ja päästöt. Metsäasiat hehkuvat "liikennevalotiekartoissa" punaisella.

4. Hankkeet

Jatkoimme uhanalaisten perinnebiotooppien hoitamista Uudenmaan ELY-keskuksen Ketokeisari-hankkeeseen myöntämällä Helmi-rahoituksella. Ketokeisari-hankkeessa järjestettiin vuonna 2024 neljä luonnonhoitoretkeä kahdella Lempäälässä sijaitsevalla perinnebiotoopilla. Hankkeessa hoidetut kohteet ovat Mäyriän keto ja Ronkion kallioketo. Erityisesti Mäyriän keto yllätti meidät huomattavan monipuolisella ja runsaalla huomionarvoisella lajistollaan. Ensimmäisen hankevuoden aikana kohteilta löydettiin myös uutta huomionarvoista lajistoa.

Julkaisimme 5.6. hankkeen [tiedotteen](#): Ketokeisari-hankkeen luonnonhoitoretket innostavat nuoria perinnebiotooppien hoitoon. Myös Lempäälän kunta julkaisi tiedotteen verkkosivuillaan. Hankkeelle tärkeitä yhteistyökumppaneita vuonna 2024 olivat Lempäälän kunnan lisäksi muun muassa Etappi ry ja Lempäälän ympäristönsuojeluyhdistys. Luonnonhoitoretkille osallistui myös runsaasti OP Tampereen henkilökuntaa osana vastuullisuustyöhön keskittyntä Hiiop-kampanjaa.

Ketokeisari-hankkeen koordinaattorina toimi HM, ympäristönhoitaja Sari Hämäläinen. Projektityöntekijänä ja luonnonhoitoretkien vastuullisena toteuttajana toimi luonto-ohjaaja Tuulia Aho. Luonnonhoitoretkille hankittiin tarpeen mukaan lisätyövoimaa toimeksiantosopimuksilla. Kaikki hankkeen tehtävät olivat osa- ja määräaikaisia.

Hankkeen kokonaiskustannukset vuonna 2024 olivat 11 360,49 euroa. Hankkeen omarahoitusosuus (5 %) katettiin OP Tampereen myöntämällä Hyvä työ -lahjoituksella.

Oman Ketokeisari-hankkeemme lisäksi autoimme Suomen luonnonsuojeluliittoa suuren Priodiversity LIFE -hankkeen käynnistämässä Ylöjärvellä.

5. Luottamushenkilöt ja tilintarkastajat

Piirin toimintaa pyörittävät piirihallitus ja osa-aikaiset työntekijät. Hallituksen puheenjohtajana vuonna 2024 toimi Antti Virnes ja varapuheenjohtajana Kristiina Kaila. Taloudenhoitajana toimi Kaarina Davis ja sihteerinä piirityöntekijä Sari Hämäläinen. Piirihallituksen kokoonpano vuonna 2024 on esitetty seuraavalla sivulla.

HALLITUS 2024

Puheenjohtaja:

Antti Virnes (SLL:n Tampereen yhdistys)

Varsinaiset jäsenet:

Varapuheenjohtaja: Kristiina Kaila (Pirkkalan ympäristöyhdistys)

Taloudenhoitaja: Kaarina Davis (SLL:n Nokian yhdistys)

Petra Kiiskinen (SLL:n Valkeakosken yhdistys)

Seppo Leinonen (Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys)

Tiina Malinen (SLL:n Tampereen yhdistys)

Arja Pihlaja (Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys)

Hannu Raittinen (SLL:n Ylöjärven yhdistys)

Markku Välimaa (Kangasalan luonto)

Varajäsenet:

Tuulia Aho (Lempäälän ympäristönsuojeluyhdistys)

Pi Karttunen (Kyrön luonto)

Maria Lähdeniemi (Kangasalan luonto)

Belinda Paananen (SLL:n Tampereen yhdistys)

Hallituksen ulkopuolisia vastaavia henkilöitä olivat suurpetovastaava Marjaana Laaksonen ja Vuohisaaren ylläpidosta vastaava Timo Tamminen.

Tilintarkastajana toimi HT-tilintarkastaja, KTM Viljami Valpas ja varatilintarkastajana oli tarvittaessa HT-tilintarkastaja, KTM Marko Pöntinen.

Hallitukselle ja henkilöstölle järjestettiin vuonna 2024 työnohjausta ostopalveluna Päivi Haanpään ohjaamana.

6. Henkilöstö ja toimisto

Piirityöntekijänä toimi HM (ympäristöpolitiikka), ympäristöhoitaja (luonto- ja ympäristöalan pt.) Sari Hämäläinen. Hämäläisen työaika vaihteli vuoden aikana 50–80 % välillä Luonnonsuojeluliiton säännöllisestä viikkotyöajasta. Lisäksi Hämäläinen vastasi luonnonhoitoprojektien (Ketokeisari-hanke ja Talkooniittyjen hoito toimeksiantosopimuksella) koordinoinnista ja taloushallinnosta. Hämäläinen toimi myös muiden osa-aikaisten työntekijöiden esihenkilönä perehdyttäen heitä erityisesti luonnonhoitoon, vaikuttamisviestintään ja taloushallintoon.

Marraskuussa 2023 piirissä aloitti ympäristöasiantuntijana MMM (biologi) Sirpa Nieminen. Niemisen työaika oli 12 tuntia viikossa. Työsuhde jatkui 5.5.2024 asti. Niemisen työtehtäviin kuului Vaikuta vakuuttavasti -webinaarien suunnittelua ja toteuttamista, paikallisyhdistysten tapaamisia ja tiedonkulun parantamista piirin ja paikallisyhdistysten välillä. Lisäksi Nieminen keräsi luontotietoa sekä toimitti verkko- ja somejuttuja. Työsuhteen päätyttyä Nieminen jatkoi piirin omistaman Vuohisaaren vuokraajien varausten vastaanottamista ja yhteydenpitoa vuokraajiin.

Belinda Paananen työskenteli piirissä työkokeilussa talvella ja alkukevällä 2024. Myös Paananen valmisteli ja toteutti Vaikuta vakuuttavasti -webinaareja, hoiti monipuolisia viestintätehtäviä ja osallistui piirin edustajana erilaisiin tilaisuuksiin, kuten Suomen Riistakeskuksen Satakunnan sidosryhmäkokoukseen ja SLL:n piirien talvikoulutuspäiville.

Ketokeisari-hankkeen projektityöntekijänä toimi ajalla 6.5-7.7.2024 luonto-ohjaaja Tuulia Aho. Lisäksi Aho toimi ajalla 3.6.-31.8.2024 Talkooniittyjen hoidon projektityöntekijänä. Luonnonhoitoprojektien työntekijä vastasi luonnonhoitoretkien suunnittelusta, viestinnästä, luonnonhoidon ohjaamisesta ja luonnonhoitotapahtumien toteutuksesta. Lisäksi projektityöntekijä teki yhdessä hankekoordinaattorin kanssa perinnebiotoopeilla hoidon sekä uhanalaisen kasvillisuuden seurantaa ja raportointia ELY-keskukselle ja piirihallitukselle.

Heidi Honkamäki työskenteli elokuussa osa-aikaisena kiireapuna hoitaen Talkooniittyjen (Pyynerä ja Kiimajärven keto) tiedotusta ja vapaaehtoisten luonnonhoitajien kontaktointia työsopimuksella 0–10 h viikossa. Joulukuussa Honkamäki toteutti tuntitöinä Pirkanmaan piirin uudet verkkosivut. Yksittäisissä luonnonhoitotapahtumissa kiireapuna työskentelivät Antti Virnes ja ostopalvelusopimuksella Inka Järvelä. Keväällä palkkaa maksettiin hallituksen kokouspäätöksellä osa-aikaisina tuntitöinä myös yhdistyksen taloudenhoitajalle Kaarina Davisille, joka käytti vuonna 2024 pyyteettömästi huomattavan paljon aikaa Vuohisaaren vuokraustoiminnan kehittämiseen, yhdistyksen pankin vaihtamisesta aiheutuneisiin tehtäviin, yhdistyksen hallintosäännön ja käsikirjan valmisteluun sekä vaikuttamisviestintään. Lisäksi palkkana maksettiin työkorvaus Jari Natuselle asiantuntijatyöstä valituksen laatimisesta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle Sastamalan rikastamon kaivosalueen laajennusluvasta. Jorma Mäntylälle, Riikka Karppiselle ja Jari Natuselle maksettiin asiantuntijoiden luentopalkkiot Vaikuta vakuuttavasti -webinaareista.

Piirin toimisto sijaitsee Tampereella Pyhäjärvenkadulla historiallisessa Klingendahlin kiinteistössä. Klingendahlissa piiri jakaa toimistohuoneen yhdessä Luontoliiton Hämeen piirin ja Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liiton kanssa. Toimistolta löytyy myös tilava neuvotteluhuone. Järjestöt ovat Mannerheimin lastensuojeluliiton Hämeen piirin alivuokralaisena erillisine vuokrasopimuksineen. Piirin varasto sijaitsee Tampereen Nekalassa. Varastosta löytyy piirin arkisto ja joitakin luonnonhoidossa tarvittavia käsityökaluja, kuten viikatteita, haravia ja pistolapioita. Arkistointityötä on tarkoitus jatkaa lähivuosina. Aineiston digitointi on välttämätöntä piirin historian tallentamiseksi.

7. Tiedotus

Vuonna 2024 jatkoimme aktiivista viestintää osallistuen yhteiskunnalliseen keskusteluun erilaisissa sidosryhmissä ja tilaisuuksissa, sosiaalisessa mediassa ja tiedotteita laatimalla. Helmi-huhtikuussa toteutimme Luonnonsuojeluliiton avustuksella Vaikuta vakuuttavasti -webinaarit, jotka tarjosivat erityisesti käytännönläheistä tietoa paikallisyhdistyksille ja -toimijoille vaikuttamistoiminnan tueksi.

Piirin tärkeimmät tiedotuskanavat ovat omat verkko- ja Facebook-sivut. Sosiaalisen median kanavista piiri käyttää viestinnässään myös Instagramia. Sekä Facebook että Instagram-sivujen seuraajien määrä kasvoi vuoden aikana. Facebook-sivulla oli 7.3.2025 yhteensä 2252 seuraajaa (kasvu 4 %) ja

Instagramissa 1409 seuraajaa (kasvu 21 %). Vähäisistä resursseistaan huolimatta Pirkanmaan piiri on edelleen Facebookin seuratuin Luonnonsuojeluliiton piiri. Facebookissa julkaistiin päivityksiä ajankohtaisista luonto- ja ympäristöaiheista keskimäärin muutaman kerran viikossa.

Piirin julkaisemat kannanotot, lausunnot, vastineet, esitykset jne. päivitettiin yhdistyksen [verkkosivuille](#), josta ne ovat kaikkien luettavissa ja hyödynnettävissä. Mediatiedotteita lähetettiin vuoden aikana neljä kappaletta. Tiedotteet julkaistiin piirin verkkosivuilla ajankohtaisten artikkelien ohella.

Syksyllä 2024 myös piirissä käynnistettiin verkkosivujen uudistus osana Suomen Luonnonsuojeluliiton valtakunnallista verkkosivu-uudistusta. Uudistuksen myötä uudet verkkosivut ovat entistä selkeämmät ja muun muassa piirin kannanotot ovat helpommin löydettävissä. Verkkosivujen osoite säilyi uudistuksessa ennallaan: <https://www.sll.fi/pirkanmaa/>.

Sisäisessä viestinnässä jäsenistölle tärkeä kanava oli jäsenrekisteri Kilta, jonka kautta lähetettiin sähköpostia suoraan jäsenistölle esimerkiksi luonnonhoitoretkestä ja muista piirin tapahtumista. Verkkosivujen ja somen lisäksi tiedotusta tehtiin sähköpostilistoilla. Piirillä on oma sähköpostilista, Pirkanmaa-lista. Lisäksi käytössä on Talkoolista, jossa tiedotettiin muun muassa yhdistyksen järjestämistä luonnonhoitoretkestä. Vuonna 2024 piiri kehitti ja lisäsi erityisesti suoraan paikallisyhdistyksille kohdistettua sähköpostiviestintää. Paikallisyhdistyksille ja muille piirin toiminnasta kiinnostuneille suunnattua Piiriviesti-uutiskirjettä julkaistiin vuonna 2024 vähäisten henkilöstöresurssien vuoksi yhden kerran. Piiriviestin tavoitteena on kertoa sähköpostitse paikallisyhdistykselle ja muille toiminnasta kiinnostuneille keskeisimmät kuulumiset piirin toiminnasta.

Yhdistyksen vuosikokouksissa muistettiin piirin ja paikallisyhdistysten ansioituneita toimijoita. Luontokartoittajat Juho Kytömäki ja Anni Kytömäki palkittiin Luonnonsuojeluliiton kultaisella ansiomerkillä vaikuttavasta, monipuolisesta ja pitkäjänteisestä toiminnasta Pirkanmaan luonnon ja luonnonsuojelun hyväksi. Lisäksi piiri muisti Ylä-Satakunnan yhdistyksen puheenjohtajaa Arja Pihlajaa hänen jättäessään vuosien tärkeän vapaaehtoistyön Pirkanmaan piirin hallituksen jäsenenä. Ympäristöpalkinnon jakaminen ja kesäkisa jäivät henkilöstöresurssien vähäisyyden vuoksi vuonna 2024 väliin.

8. Järjestötoiminta

Piirin jäseniä ovat 16 paikallisyhdistystä, joissa oli vuoden 2024 lopussa 3429 maksanutta jäsentä. Jäsenmäärä kasvoi edellisvuodesta 171 jäsenellä.

8.1 Sääntömääräiset kokoukset ja yleisötilaisuudet

Pidimme sääntömääräisen kevätkokouksen keskiviikkona 27.3. Orivedellä. Kokousta edeltävässä yleisötilaisuudessa kuulumme luonnon monimuotoisuuden huomioimisesta omassa pihassa ja puutarhassa sekä ympäristökasvatuksen uusista innovaatioista, kuten Linturetkekoneesta. Aiheesta alustivat emeritusprofessori, kasvitieteilijä Heikki Toivonen sekä vt. toiminnanjohtaja Maija Ihantola Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitosta. Kevätkokoukseen osallistui valtuutettuja 5/16 paikallisyhdistyksestä. Kaikkineen tilaisuuteen osallistui noin 30 henkilöä. Tilaisuudesta julkaistiin [artikkeli](#) piirin verkkosivuilla ja somessa.

Sääntömääräisen syyskokouksen järjestimme keskiviikkona 29.11. Tampereella kirjastotalo Metsossa ja hybridinä Google Meetillä. Tilaisuuden aluksi kampanjakoordinaattori Annamari Värtö kertoi

Suomen luonnonsuojeluliiton ja Luontoliiton Kotimetsän puolustajat -hankkeesta, joka tarjoaa paikallistasolle koulutusta, luontokartoituksia ja viestintäapua. Lisäksi kuulimme Pälkäneen seudun paikallisyhdistyksen toteuttamasta kuntametsien kartoituksesta sekä Kauppi-Niihaman suojelualoitteen ajankohtaisesta tilanteesta. Kevätkokoukseen osallistui valtuutettuja 12/16 paikallisyhdistyksestä. Kaikkineen tilaisuuteen osallistui yli 40 henkilöä. Tilaisuudesta julkaistiin [artikkeli](#) piirin verkkosivuilla ja somessa.

8.2 Paikallisyhdistysten tukeminen ja yhteistyö

Piiri toimii kokoavana voimana Suomen luonnonsuojeluliiton ja paikallisyhdistysten välissä avustuen niitä järjestöasioissa ja luonnonsuojelukysymyksissä. Vuonna 2024 piirin henkilöstöressurit olivat aiempia vuosia merkittävästi pienemmät. Näin ollen myös paikallisyhdistysten tukemiseen vaikuttamistyössä pystyttiin panostamaan aiempaa vähemmän. Panostimme paikallisyhdistysten kouluttamiseen järjestämällä Vaikuta vakuuttavasti -webinaarisarjan ja QGIS- ohjelman käyttökoulutuksen. Myös moni mielipide, valitus ja aloite jätettiin yhdessä paikallisyhdistysten kanssa.

Vaikuta vakuuttavasti -webinaarit tarjosivat käytännöllistä tietoa paikallistoimijoille vaikuttamistyön tueksi. Kaikille ilmoittautuneille ja aineistot pyytäneille lähetettiin linkki webinaarien aineistoihin. Webinaarien aiheina olivat vesilupa-asioihin vaikuttaminen, malminetsintä- ja kaivostoimintavaikuttaminen, maankäytön suunnittelu kunnissa ja kaavoitukseen vaikuttaminen sekä tuuli- ja aurinkovoimavaikuttaminen. Luonnonsuojeluliiton myöntämä rahoitus käytettiin webinaarien puhujien palkkioihin sekä yhdistyksen käyttöön luovutettujen aineistojen tuottamiseen. Webinaareissa oli kaikkineen noin 150 käyntikertaa. Osallistujilta saatiin hyvää palautetta. Myös jatkoa kyseltiin. Syyskuussa järjestimme paikallisyhdistyksille etäkoulutuksen QGIS-ohjelman käyttämisestä. Koulutuksen toteuttanut Gispo Oy on mukana Location Innovation Hubissa (LIH), joka on EU:n ja Business Finlandin rahoittama innovaatiokeskushanke. Gispo tarjosi hankkeen puitteissa piirille koulutusta noin 1000 euron arvosta. Käytännön läheiseen koulutukseen osallistui 6 henkilöä.

Marraskuussa järjestimme paikallisyhdistyksille videotapaamisen. Tapaamiseen osallistui 7 henkilöä, Pirkkalan, Mäntän, Ylöjärven, Kangasalan ja Tampereen yhdistyksistä. Järjestösihteeri esitteli tilaisuudessa piirin ajankohtaisia asioita ja järjestökoordinaattori Marja Haatanen SLL:n asioita kuten jäsenrekisteri Kilttaa, yhdistysten sähköpostilistaa ja Intraa. Paikallisyhdistyksille järjestettiin yhdistyksen vuosikokousten yhteydessä luentoja, infotilaisuuksia ja verkostoitumismahdollisuuksia.

Joulukuussa piiri panosti Akaan paikallisyhdistyksen tukemiseen tilanteessa, jossa yhdistyksen hallitusta vuodelle 2025 ei saatu kasaan. Piiri järjesti Google Meet -ohjelmalla videopalaverin, johon osallistuivat Akaan ja lähikunnan Valkeakosken paikallisyhdistyksen puheenjohtajat ja sihteerit sekä piirin järjestösihteeri ja taloudenhoitaja. Tapaamisessa suunniteltiin tapahtumia koskevaa yhteistyötä sekä yhteistä julkaisua tulevalle vuodelle.

Alkuvuodesta ympäristöasiantuntijana piirissä osa-aikaisesti työskennellyt Sirpa Nieminen vieraili paikallisyhdistysten vuosikokouksissa. Nieminen piti Kangasalan yhdistyksen vuosikokouksessa 25.2. ”Oksalla ylimmällä 2050” -työpajan, jossa visioitiin kaupungin ja yhdistyksen tulevaisuutta. Tilaisuudessa kuultiin Kangasalan yhdistyksen projekteista, kuten koulujen lähimetsäkartoituksista, jota voisi mallina laajentaa muuallekin. 14.3. Nieminen vieraili Mänttä-Vilppulan yhdistyksen kokouksessa keskustellen mm. Vuohisaaresta, Aholanmäen (Kolhon) kedon talkoista ja Metsomäen tuulivoimahankkeesta. 26.3. Nieminen vieraili Sastamalan ympäristöyhdistyksen vuosikokouksessa ohjaten ”Luonnollista sykettä 2050 - mitä se sinusta olisi?” - pajan/ ryhmätyön. Vuosikokous valitsi Sastamalan yhdistyksen hallituksen vuodelle 2025. Maaliskuussa suurpetokoordinaattori Marjaana Laaksonen vieraili Luontokuvailtapäivässä Kuhmoisissa tutustuen samalla Luonnonsuojeluliiton paikallistoimijoihin.

Tuttuun tapaan piiri tuki paikallisyhdistyksiään myös taloudellisesti pienillä avustuksilla konkreettiseen vaikuttamistyöhön. Nokian paikallisyhdistykselle 400 euron avustuksen 50-vuotisjuhlan kunniaksi julkaistun laajan vuosijulkaisun kuluihin. Julkaisu on vapaasti luettavissa [TÄÄLLÄ](#).

8.3 Yhteistyö Luonnonsuojeluliiton kanssa

Osallistuimme vuoden aikana aktiivisesti Luonnonsuojeluliiton järjestämiin tilaisuuksiin, kuten SLL:n Hämeen piirin järjestämiin Silmät auki luonnossa -webinaareihin, työpajoihin, ”piirikahveihin” ja SLL:n hallituksen kyselytuntiin. Piirikahvien aiheita olivat muun muassa SLL:n tarjoama oikeusneuvonta, vuoden 2025 toimintasuunnitelma, Lähiluontovuodet 2024–2025 sekä SLL:n Keski-Suomen piirin toteuttama pienimuotoinen yhdistystoiminnan elvytys hanke.

SLL:n liittovaltuustossa piiriä edustivat hallituksen jäsen Seppo Leinonen ja hallituksen puheenjohtaja Antti Virnes. Kevätvaltuusto kokoontui 13.–14.4.2024. Lahdessa ja syysvaltuusto 23.–24.11. Helsingissä. Suurpetokoordinaattori Marjaana Laaksonen osallistui piirin lähettämänä puhevaltaisena kuunteluoppilaana syysvaltuuston kokoukseen. Vuonna 2024 Seppo Leinonen ja Antti Virnes edustivat Pirkanmaata myös Luonnonsuojeluliiton hallituksessa hallituksen varsinaisina jäseninä vaikuttaen muun muassa vähävaraisten jäsenmaksun käyttöönottoon Suomen luonnonsuojeluliitossa.

Luonnonsuojeluliiton Syyspäivät järjestettiin 7.-8.9.2024 Kokkolassa. Pirkanmaan piiriä edustivat piirin puheenjohtaja Antti Virnes ja Tiina Kauppi Nokian paikallisyhdistyksestä. Syyspäivillä käytiin keskustelua kunnallisvaaliteemoista ja kuntametsäkampanjasta. Ohjelmassa oli myös SLL:n puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan kyselytunti sekä liiton strategiatyötä. Piirien talvikoulutuspäiville Helsingissä osallistuivat järjestösihteeri Sari Hämäläinen ja ympäristöasiantuntija Sirpa Nieminen. Puheenjohtaja Antti Virnes ja hallituksen varajäsen Belinda Paananen osallistuivat koulutukseen etäyhteydellä.

9. Talous

Piirin kirjanpitäjänä ja palkanlaskijana toimi Ani-Maria Thilman (Thilman Oy)

9.1 Luonnonsuojeluliiton avustukset

Luonnonsuojeluliitosta saatiin 33 477,57 € yleisavustuksia, jotka koostuivat Pirkanmaan piirin jäsenmaksuosuuksista. Palkkatukea järjestösihteerin palkkaukseen saatiin 25 000 €.

Harkinnanvaraisia avustuksia Luonnonsuojeluliitosta saatiin yhteensä 3500 €. Näistä 800 € oli aktiivisen jäsenhankinnan ja huollon avustusta. Harkinnanvaraisia avustuksia maksettiin myös malminetsintä- ja kaivostoimintavaikuttamiseen. SLL myönsi Pirkanmaan piirille vuodelle 2024 yhteensä 2700 € malminetsintä- ja kaivostoiminta-avustuksia. Tästä 1500 € maksettiin osana pohjoisten piirien yhteishakemusta ja 1200 € suoraan Pirkanmaan piirille. Pirkanmaa tilitti yhteisavustuksen (6000 €) muille piireille sovitusasiain mukaan seuraavasti: 1500 € Lapin piiri, 1500 € Kainuun piiri, 1500 € Pohjois-Pohjanmaan piiri (Pohjois-Savon piiri siirsi ilmeisesti myöhemmin sovitusasiain mukaan Pohjois-Pohjanmaalle).

Malminetsintä- ja kaivostoiminta-avustuksista 1100 € siirtyi SLL:n työvaliokunnan päätöksellä käytettäväksi vuodelle 2025. Aktiivisen jäsenhankinnan ja -huollon avustuksella katetaan Pirkanmaan

oman kansainvälisen jäsenhankintaesitteen kulut. Esite saatiin vuonna 2024 hyvälle mallille. Avustus (800 €) käytetään ja esite työstetään SLL:n työvaliokunnan päätöksellä loppuun vuonna 2025.

Muita avustuksia saatiin Ilmari Räsänen Säätiöstä, joka maksoi 600 € avustusta. Avustusta ei käytetty vuonna 2024. Käyttö siirtyy vuodelle 2025.

Ketokeisari-hankkeeseen Uudenmaan ELY-keskus myönsi avustusta 18 050 € vuosille 2024–2025. Tästä 3610 € maksettiin vuonna 2024 ennakkomaksuna. OP Tampere maksoi 1500 € Hyvä työ - lahjoituksena uhanalaisten perinnebiotooppien suojelutyötä tekevän Ketokeisari-hankkeen luonnonhoitoretkien talkooruokailu-, matka- ja suunnittelukulujen kattamiseksi. Hakemuksia OP sai kaikkineen 157 kappaletta. Näistä 20 sai avustusta.

9.2 Varain- ja jäsenhankinta

Piirillä on ollut voimassa uusi rahankeräyslupa 22.3.2023 alkaen. Rahankeräyslupaan kuuluvia velvoitteita ovat vuosisuunnitelman ja vuosi-ilmoituksen antaminen sekä olosuhteiden muutoksesta ilmoittaminen. Varainhankinnan käynnistymistä valmisteltiin uusien verkkosivujen suunnittelussa.

Merkittävä osa piirin tuloista koostuu Luonnonsuojeluliiton jäsenmaksuosuuksista. Pirkanmaan paikallisyhdistysten (16 kpl) jäsenmäärät kasvoivat hienoisesta jäsenmaksun korotuksesta huolimatta. Pirkanmaan piiri teki jäsenhankintaa sosiaalisessa mediassa ja verkkosivuilla tuomalla esille piirin ja paikallisyhdistysten voittoja, vaikuttamistyötä ja Luonnonsuojeluliiton jäsenyyttä. Kerroimme jäsenyydestä myös yleisöluennoilla, retkillä ja talkoissa. Tärkeää jäsenhankintaa ja -huoltoa olivat myös henkilökohtaiset yhteydenotot ja keskustelut piirin tilaisuuksissa sekä puhelimesta.

Jäsenhankinnassa hyödynsimme aktiivisesti Luonnonsuojeluliiton tuottamia jäsenhankintamateriaaleja ja kampanjoita. Tärkein yksittäinen kampanja jäsenhankinnassa oli osallistuminen SLL:n Luonto lainassa -viikkoon. Tampereen pääkirjasto Metso ja Sampolan kirjasto lähtivät aktiivisesti mukaan viikon toteutukseen. Järjestösihteeri Hämäläinen ja hallituksen jäsen Tiina Malinen toimittivat kirjastoihin SLL:n materiaaleja. Myös paikallisyhdistyksiä kannustettiin osallistumaan Luonto lainassa -viikkoon.

Vuonna 2024 hallituksen jäsenistä koottu tiimi suunnitteli ja työsti Pirkanmaan piirin omaa kansainvälistä jäsenhankintaesitettä. Esite käännetään englannin kielelle, taitetaan loppuun ja painetaan vuonna 2025. Toivomme esitteen toimivan innostuksena myös Luonnonsuojeluliitolle monikielisen materiaalin tuottamiseen.

9.3 Tulos

Tilikaudella 2024 ylijäämää kertyi 10 531,12 €.

Ylijäämän syntymisestä on kerrottu tarkemmin kappaleessa 9.

9.4 Tilit

Pitkän tähtäimen yleiskustannusten karsimiseksi piiri vaihtoi vuonna 2024 pankkipalvelut Oma Säästöpankista POP Pankki Kurikkaan. Siirtymävaiheessa keväällä piirillä oli käytössään tilit sekä Oma Säästöpankissa että POP Pankki Kurikassa. POP Pankkiin perustettiin kolme tiliä: käyttötili, rahankeräystili ja Vuohisaaren tili.

9.5 Omaisuuden hoito ja vuokraustoiminta

Piiri omistaa Mänttä-Vilppulassa noin hehtaarin suuruisen Vuohisaaren mökkeineen sekä Jämsän puolella sijaitsevan 0,3 hehtaarin laajuisen Kotiranta-tontin. Alueet on saatu testamenttilahjoituksena 1990-luvulla ja rauhoitettu luonnonsuojelulailla. Vuonna 2024 jatkoimme Vuohisaaren rakennusten ylläpitoa ja vuokraustoimintaa. Vuohisaaren vuokratuotot vuonna 2024 olivat 1980 euroa. Vuokraushinnat olivat 45 euroa/vrk ja 270 euroa/viikko (7 vrk). Pidimme Vuohisaarella kevättalkoot Vuohisaarella lauantaina 18.5. Talkoisiin osallistui neljä henkilöä. Syystalkoot järjestimme lauantaina 28.9. Talkoisiin osallistui yhdeksän henkilöä.

Piiri omistaa myös Oriveden Längelmäellä kaksi testamenttilahjoituksena saatua metsätilaa. Tilat ovat Tampinniemi (19,1 ha) ja Leponiemi (4,6 ha), joista Tampinniemeen kuuluu lisäksi hieman vesialuetta (1,9 ha). Molemmat tilat ovat nykyisin kokonaisuudessaan luonnonsuojelualuetta. Järjestimme Tampinniemessä perinteiset lupiinintorjuntatalkoot 18.6. Talkoisiin osallistui 6 henkilöä, pääosin Kangasalta.

10. Allekirjoitukset

Pirkanmaalla 18.3.2025.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.:n hallitus

Hallituksen allekirjoitukset on toteutettu sähköisesti Visma Sign -allekirjoituspalvelussa.